

Elämää suuremmat projektit

Pirjo Salo, TietoEnator

Projekteista ja projektimenettelyistä kirjoitettaessa ja puhuttaessa haetaan usein vertailukohtia ja kielikuvia sodasta, taistelusta, voitosta tai häviöstä tai vaikeasta ja raskaasta matkasta. Varaamme voimavaroja ja saavutamme virstanpylväitä, joudumme aivomyrskyihin ja olemme johtoryhmän edessä, jaamme vastuuta komentoketjussa, suunnittelemme strategioita ja valitsemme välineitä. Projektit muistuttavat myös perheitä, ainakin jos uskoo siihen mitä Leo Tostoi kirjoitti: ”Jokainen onnellinen perhe on onnellinen samalla tavalla. Jokainen onneton perhe on onneton omalla tavallaan.”

Onnellisuus ja onnistuminen eivät tunnut kuuluvan tietöalan projektityöskentelyn perussanastoon. Ne keskenään samanlaiset onnistuneet projektit me olemme unohtaneet ja ne toiset, omalla tavallaan onnettomat projektit säilyvät muistoissa ja keskusteluissa pitkään. Elämää suurempi, vaikea, haastava, raskas tai

mahdoton projekti ei kuitenkaan ole epäonnistunut, onnettomien tähtien alla syntynyt ehkä, mutta onnellisuutta ja onnistumista voi olla tarjolla runsaasti.

It-projekti vs. kasitonniset

On mielenkiintoista verrata systeemityöprojektin onnistumista ja menestystä johonkin täysin toisenlaiseen hankkeeseen. Jokainen joka on rakentanut omakotitalon, tehnyt kylpyhuoneremontin, järjestänyt sukujuhlat tai kasvattanut lapsen, löytää helposti yhtäläisyyksiä näissä projekteista keskenään, mutta mitä yhteistä voisi olla it-projektilla ja K2:n (8611 m) valloittamisella. Toinen niistä on siistiä, harmaata ja huomaamatonta sisätyötä, ja toinen todella ”coolia”, jännittävää

ja tosimiesten puuhaa. Ainakin sen verran on yhteistä että hyviä henkisiä ominaisuuksia sekä vuorilla että projekteissa lienevät peräänantamattomuus, kylmäjärkisyys ja turhien riskien välttäminen.

Päämäärä näkyvissä

Suurten vuorien valloittamiseen tarvitaan kykyä pitää päämäärä koko ajan herkeämättä mielessä. Päämäärä voi olla kaukana, sen saavuttaminen voi viedä vuosia ja ainakin kuukausia, mutta vuorellehan kiivetään, koska se on siellä. Projektissa on päämäärä pyöräytetty vaatimusten, muutosten ja rajausten kanssa pakettiin: projekti-päällikön ja osallistujien pitää muistaa mitä ollaan tekemässä, miksi se on tärkeää ja mikä ei projektille kuulu. Tärkeät asiat on tehtävä ja vähemmän tärkeille on annettava oma aikansa ja arvonsa. Projektin taito ilmeneekin kyvyssä erottaa pakolliset tarpeellisista ja kivat käytännöllisistä.

Lyhyellä askelella

Suurta harppausta ei voi tehdä. Korkeille vuorille noustaankerrallaan viikkoja kiiveten ja perusleiriin palaten, ja lopulta huipulle edetään askel kerrallaan. Projektinkaan askeleet eivät voi olla hyppyjä ja loikkia, vaan vaihe vaiheelta puuretaan kohden välivaiheita, tarkastuspisteitä ja katselmointitilaisuuksia. Ja viimeisessä vaiheessa varovaisuus hidastaa askelia vielä entisestään.

Valmistautuminen ja huolto

Kylmässä ja korkealla pitää olla niihin oloihin suunnitellut ja valmistetut varusteet, kevyet, kestävät ja käytännölliset. Jokaiseen retkeen on valmistauduttava huolellisesti, jokainen mukaan otettava esine pitää olla tarpeellinen ja kaikki pitää testata moneen kertaan ja monissa olosuhteissa. Matkan aikana pitää huollon toimia, viestinnän pelata ja suunnitelmassa on pysyttävä. Projektin menestymiselle löytyy samoja asioita: päämäärään liittyvät kotitehtävät on suoritettava, etenemispolut ja huoltopisteet on suunniteltava ja kaikki on moneen kertaan testattava ja arvioitava. Tarkoituksenmukaisten apuvälineiden käyttö on osattava ja jos projektin henki paranee mansikkakakulla, niin huolto eli organisaation esimies osoittakoon siihen rahat.

Taustajoukot

Äärimmäisissä olosuhteissa selviäminen vaatii hyvän suunnittelun ja varovaisuuden lisäksi taustajoukkoja: sponsoreita, tukijoita ja vertaisryhmiä. Suurten valkoisten seikkailijoiden vuorten valloitukset alkavat vasta sen jälkeen kun kymmenet paikalliset

kantajat ovat tehneet sen mahdolliseksi. Projektikaan ei ole ypyöksiin maailmassa, sen taustalla on valvovaa johtoryhmää, voimavaroja jakavaa organisaatiota ja seurantaa, valvontaa ja tukevaa henkilöstöä. Projektin ulkopuolinen organisaatio kantaa osuutensa menetelmistä, kokemusten ja hyvien käytäntöjen jakamisesta ja kierrättämisestä. Näin annetaan projektille mahdollisuus hieman hengähtää ja välttää sudenkuoppia.

Tiimi

Yli kahdeksantuhatta metriä korkean vuoren valloittaa 2-5 hengen tiimi, vaikka valmisteluissa ja huollossa onkin kymmeniä tai satoja ihmisiä mukana. Tiimi syö, nukkuu ja kiipeää yhdessä ja muodostaa taisteluparin, hurjan joukon tai toimivan ryhmän, joka yleensä kokoontuu seuraavallekin valloitukselle. Projektissa tiimin elinikä on projektin tai tehtävän elinikä, eikä it-projekteissa tarvitse syödä tai nukkuu yhdessä. Tärkeää kuitenkin on että osallistujat kunnioittavat toistensa ammattitaitoa, osaamista ja tasa-arvoa. Ja että vastuu ja velvollisuudet kohtaavat jokaista oikeudenmukaisesti.

Luottamus

Vuorikiipeilijä Gustafsson kertoi luennollaan joskus vuosituhannen alussa, kuinka hän railoon pudotuaan ja 35 metriä jäävirran yläpuolella roikkuessaan, totesi että on pakko luottaa siihen kaveriin, joka on siellä köyden toisessa päässä. Sen luottamuksen lisäksi pitää itse tehdä se minkä parhaiten osaa. It-projektien tilanteet eivät ole samalla tavalla dramaattisia ja jylhän kauniita, mutta luottamus toiseen asiantuntijaan ja

oman parhaan osaamisen tuominen projektiin on onnellistuttava päätös.

Luopumisen mahdollisuus

Vuorten valloituksessa on osattava luopua ja jättää saavuttamatta. Tästä on esimerkki vuodelta 1994: kiipeilijät olivat alle sadan metrin päässä vaarallisen K2:n huipusta, kun he kääntyivät takaisin alaspäin todettuaan, että aika ei riitä sekä huipun turvalliseen saavuttamiseen että turvalliseen alas pääsyyn. Varovaisuus antaa mahdollisuuden elämälle. Projektityössä luopuminen tuntuu olevan mahdotonta. Kerran aloitetun hankkeen keskeyttäminen on häpeä, eikä vuorokauden tuntien rajallisuus, ei uusien versioiden bugisuus tai ratkaisun vinous vaikuta mihinkään.

Pitää ajatella itse

Mainioita projektitoimintaa kuvaavia kirjoja ja elokuvia on runsaasti: Tuntemattomasta sotilaasta ja Sodankäynnin taidosta Kalevalan Sammon ryöstöön ja Väinämöisen ja Joukahaisen väliseen suohon laulantaan. Niitä pitäisi ehtiä lukemaan ja katselemaan, ja niistä pitäisi ottaa vauhtia omalle henkiselle kasvulle, sillä tavalla näistä it-projekteista selviää.

Perustuu: Edward Yourdon Dea-thmarch - The Complete Software Developer's Guide to Surviving 'Mission Imbossible' Projects

Vuorikiipeilijä Veikka Gustafsson luentoja ja kotisivut.

Kirjoittaja on koneinsinööri ja on työstänyt yli neljännesvuosisadan tietoa sähköisissä mudoissa.